ଜେମ ଗ୍ରାନାଇଟ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ

ବନାମ

ତାମିଲନାଡୁ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ଜାନୁଆରୀ 19,1995

[ଜେ. ଏସ୍. ବର୍ମା, ଏସ୍. ପି. ଭରୁଚା ଏବଂ କେ. ଏସ୍. ପରିପୂର୍ଣ୍ଣନ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିବୃନ୍ଦ]

ଖଣି ଏବଂ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ (ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଏବଂ ବିକାଶ) ଅଧିନିୟମ, 1957-ଧାରା 17A(2)-ତାମିଲନାଡୁ କ୍ଷୁଦ୍ର ଖଣିଜ ରିହାତି ନିୟମାବଳୀ, 1959-ନିୟମ 8-C 10 ଜୁନ୍ 1992 ରେ ସଂଶୋଧିତ ଏବଂ ନିୟମ 38-ବୈଧତା-ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏବଂ ଏହାର କମ୍ପାନୀ ଏବଂ ନିଗମ ପାଇଁ ଗ୍ରାନାଇଟ୍ ଏବଂ ପଥର ସଂରକ୍ଷଣ -କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇନାହିଁ-ଧାରା 17-A(2) ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡିକ ଦ୍ୱାରା ସଂଶୋଧିତ ହୋଇଥିବା ନିୟମ 8-C-ଆଇନର ତ୍ରୁଟି ଘୋଷିତ ନିୟମ-ନିୟମ 38 କୁ ଧାରା 17-A(2) ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡିକ ଅଧୀନରେ ପଢାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଏହି ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନଗୁଡିକ 1992 ମସିହା ଜୁନ୍ 10 ତାରିଖରେ ତାମିଲନାଡୁ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି ହୋଇଥିବା G.O.M. ସଂଖ୍ୟା 214 ଦ୍ୱାରା ସଂଶୋଧିତ ନିୟମ 8-C ଏବଂ ତାମିଲନାଡୁ କ୍ଷୁଦ୍ର ଖଣିଜ ରିହାତି ନିୟମାବଳୀ, 1959ର ନିୟମ 38କୁ ଆଇନର ତ୍ରୁଟି ବୋଲି ଆପତ୍ତି କରି ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ଆପତ୍ତି ଖଣି ଏବଂ ଖଣିଜ (ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଏବଂ ବିକାଶ) ଅଧିନିୟମ, 1957 ର ଧାରା 17-A ର ଉପଧାରା 2 ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡିକ ଉପରେ ଆଧାରିତ ଥିଲା, ଯାହା 1986 ର ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମ 37 ଦ୍ୱାରା ବିଧାନରେ ସାମିଲ କରାଯାଇଥିଲା । କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ 1992 ମସିହା ଜୁନ୍ 10 ତାରିଖରେ ସେହି ତାରିଖ ପୂର୍ବରୁ କିମ୍ବା ପରେ ସଂଶୋଧିତ ହୋଇଥିବା ନିୟମ 8- C ପାଇଁ ନିଆଯାଇନଥିଲା ।

ଉତ୍ତରଦାତା ରାଜ୍ୟ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲା ଯେ ସଂଶୋଧିତ ଭାବରେ, ନିୟମ 8-C, କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ଏକ ନିୟମ ତିଆରି କରିବାକୁ ବାରଣ କରେ ନାହିଁ ଯେ ଉକ୍ତ ଗ୍ରାନାଇଟ୍ ଏବଂ ପଥର ଖନନ ପାଇଁ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଲିଜ ଦିଆଯିବ ନାହିଁ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ନିଜେ ଏହିପରି ଖନନରେ ନିୟୋଜିତ ହୋଇପାରିବେ । ତା'ପରେ ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ଯେ ସଂଶୋଧିତ ନିୟମ 8-C ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ରାଜ୍ୟ ସରକାର କିମ୍ବା ଏହାର କମ୍ପାନୀ କିମ୍ବା ନିଗମ ପାଇଁ ଏପରି ଗ୍ରାନାଇଟ୍ ଏବଂ ପଥର ସରଂକ୍ଷଣ କରିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନୁହେଁ, ବରଂ ଏହାକୁ ରକ୍ଷଣ

କରିବା ପାଇଁ ଥିଲା ତେଣୁ, ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଧାରା 17-A (2) ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡିକ ଅନୁଯାୟୀ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ ଦବାକୁ ବାଧ ନୁହନ୍ତି ।

ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ମାମଲାର ସମାଧାନ କରି

ନିର୍ଣ୍ଣୟ କଲେ 1.1. ତାମିଲନାଡୁ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି ହୋଇଥିବା 10 ଜୁନ୍, 1992 ମସିହାରେ G.O.M. ସଂଖ୍ୟା 214 ଦ୍ୱାରା ସଂଶୋଧିତ ନିୟମ 8- C , ଉକ୍ତ ଗ୍ରାନାଇଟ୍ ଏବଂ ପଥର ଖନନକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ପାଇଁ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ କମ୍ପାନୀ ଏବଂ ନିଗମ ପାଇଁ ସଂରକ୍ଷିତ ରଖିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ । ଯେଉଁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ଏବଂ ନିଗମଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ସଂରକ୍ଷଣ ରହିଛି, ତାହା ଖଣି ଏବଂ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ (ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଏବଂ ବିକାଶ) ଅଧିନିୟମ, 1957ର ଧାରା 17-A (2) ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଛି, କାରଣ ଏପରି ସଂରକ୍ଷଣ ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା ଏବଂ ତାହା ପ୍ରାପ୍ତ କରାଯାଇନଥିଲା ।

1.2. ତାମିଲନାଡୁ କ୍ଷୁଦ୍ର ଖଣିଜ ରିହାତି ନିୟମାବଳୀ, 1959 ର ନିୟମ 38, ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ସରକାର କିମ୍ବା କେନ୍ଦ୍ର କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ନିଗମ କିମ୍ବା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଶୋଷଣ ପାଇଁ କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ର ସଂରକ୍ଷଣ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେବାକୁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଟେ । ନିୟମ 38ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ, ଯେତେଦୂର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେଗୁଡ଼ିକ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ସହ ଜଡ଼ିତ, ସେତେଦୂର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆପତ୍ତିଜନକ ନୁହେଁ, କିନ୍ତୁ ଯେତେଦୂର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେଗୁଡ଼ିକ କେନ୍ଦ୍ର କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ କମ୍ପାନୀ କିମ୍ବା ନିଗମଗୁଡ଼ିକ ସହ ଜଡ଼ିତ, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଧାରା 17-A (2) ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ଯୋଡ଼ି ପଢ଼ିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଅନ୍ୟ ଅର୍ଥରେ, ରାଜ୍ୟ ସରକାର, ସରକାରୀ ରାଜପତ୍ରରେ ଅଧିସୂଚନା ଦ୍ୱାରା, କେନ୍ଦ୍ର କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ କିମ୍ବା ନିଗମଗୁଡିକ ଦ୍ୱାରା ଶୋଷଣ ପାଇଁ ଯେକୌଣସି କ୍ଷେତ୍ର ସଂରକ୍ଷଣ କରିପାରିବେ, ଯଦି ଏହା କରିବା ପାଇଁ ଧାରା 17-A(2) ଅନୁଯାୟୀ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ ପ୍ରାପ୍ତ କରିଛି ।

ଅମୃତଲାଲ ନାଥୁଭାଇ ଶାହା ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ଭାରତୀୟ ସଂଘ ସରକାର ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ, **[1977] 1 SCR 372, ନିର୍ଭରଶୀଳ କରାଗଲା ।**

ଦେୱାନୀ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଅଧିକାରିତା : ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ(C) ସଂଖ୍ୟା ୫19/1992 ଇତ୍ୟାଦି ।

(ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 32 ଅନୁଯାୟୀ)

ଉପସ୍ଥିତ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଏ. କେ. ଗାଙ୍ଗୁଲି, ସି. ଏସ୍. ବୈଦ୍ୟନାଥନ, ଜି. ଏଲ୍. ସାଙ୍ଗୀ, ଭି. ରାମସୁବ୍ରମନିଅନ, ଭି. କ୍ରିଷ୍ଣାମୂର୍ତ୍ତି, କେ. ଆର୍. ଚୌଧୁରୀ, ଏସ୍. ଆର୍. ସେଟିଆ, ଶ୍ରୀମତୀ ଏ. ମାଥୁର ଏବଂ ଏ. ମାରିୟାରପୁଥମ I

ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଭରୁଚାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା I ଏହି ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନରେ ଯାହା ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଛି ତାହା ହେଉଛି 1992 ମସିହା ଜୁନ୍ 10 ତାରିଖରେ ତାମିଲନାଡୁ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି ହୋଇଥିବା G.O.M. ସଂଖ୍ୟା 214 ଦ୍ୱାରା ସଂଶୋଧିତ ନିୟମ 8-C ଏବଂ ତାମିଲନାଡୁ କ୍ଷୁଦ୍ର ଖଣିଜ ରିହାତି ନିୟମାବଳୀ, 1959ର ନିୟମ 38, ଉଭୟ ଆଇନର ମନ୍ଦ ଅଟେ I ଏହି ଆପତ୍ତି ଖଣି ଏବଂ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ (ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଏବଂ ବିକାଶ) ଅଧିନିୟମ, 1957 ର ଧାରା 17-Aର ଉପଧାରା 2 ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡିକ ଉପରେ ଆଧାରିତ, ଯାହା ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମ 37/1986 ଦ୍ୱାରା ବିଧାନରେ ସାମିଲ କରାଯାଇଥିଲା I

ଉକ୍ତ ନିୟମାବଳୀର ଧାରା II ରେ ନିୟମ 8-C ରହିଛି, ଯାହା ସରକାରୀ ଜମି ସହିତ ଜଡିତ, ଯେଉଁଥିରେ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ସରକାରଙ୍କ ଅଧୀନରେ ରହିଛି I ସଂଶୋଧିତ ଭାବରେ ନିୟମ 8-Cର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଅଂଶ, ଏହିପରି ପଢାଗଲା :

> " 8- C କଳା, ଲାଲ, ଗୋଲାପୀ, ଧୂସର, ସବୁଜ, ଧଳା କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରଙ୍ଗୀନ କିମ୍ବା ବହୁରଙ୍ଗର ଗ୍ରାନାଇଟ୍ କିମ୍ବା ଶୋଭାବର୍ଦ୍ଧକ ଏବଂ ସାଜସଜ୍ଜା ପଥର ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଯେକୌଣସି ପଥର ସମ୍ପର୍କରେ ଖଣିଗୁଡ଼ିକର ଲିଜ୍ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ମାଲିକାନାରେ ଥିବା କିମ୍ବା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ଏକ ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ କିମ୍ବା ନିଗମକୁ -(1) (a) ଏହି ନିୟମାବଳୀରେ ଥିବା ଯେକୌଣସି ବିଷୟ ସତ୍ତ୍ୱେ, କିନ୍ତୁ ଏହି ଉପ-ନିୟମର ନିୟମ 8-A ଏବଂ ଖଣ୍ଡ(b) ଅନୁଯାୟୀ, 10 ଜୁନ୍ 1992 ରେ ଏବଂ ତା'ପରଠାରୁ, କଳା, ଲାଲ, ଗୋଲାପୀ, ଧୂସର, ସବୁଜ ଧଳା କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରଙ୍ଗ କିମ୍ବା ବହୁରଙ୍ଗର ଗ୍ରାନାଇଟ୍ କିମ୍ବା ଶୋଭାବର୍ଦ୍ଧକ ଏବଂ ସାଜସଜ୍ଜା ପଥର ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ କୌଣସି ପଥର ଖନନ ପାଇଁ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଲିଜ୍ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ନାହିଁ I

(b) ରାଜ୍ୟ ସରକାର ନିଜେ କଳା, ଲାଲ, ଗୋଲାପୀ, ଧୂସର, ସବୁଜ, ଧଳା କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରଙ୍ଗିନ କିମ୍ବା ବହୁ ରଙ୍ଗର ଗ୍ରାନାଇଟ୍ କିମ୍ବା ଶୋଭାବର୍ଦ୍ଧକ ଏବଂ ସଜ୍ଜାତ୍ମକ ପଥର ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ କୌଣସି ପଥର ଖନନରେ ନିୟୋଜିତ ହୋଇପାରନ୍ତି କିମ୍ବା ଉପରୋକ୍ତ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ମାଲିକାନାରେ ଥିବା କିମ୍ବା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ଥିବା ଏକ ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ କିମ୍ବା ଏକ ନିଗମକୁ ଲିଜ୍ ପ୍ରଦାନ କରିପାରିବେ ଏବଂ ନବୀକରଣ କରିପାରିବେ ।

ଧାରା V ରେ ନିୟମ 38, ଯାହା ବିବିଧ ମାମଲା ସହିତ ଜଡିତ । ସେଥିରେ ଲେଖା ହୋଇଛି:

"38. ସାର୍ବଜନୀନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଶୋଷଣ ପାଇଁ କ୍ଷେତ୍ର ସଂରକ୍ଷଣ ଇତ୍ୟାଦି । -ରାଜ୍ୟ ସରକାର, ସରକାରୀ ରାଜପତ୍ରରେ ଅଧିସୂଚନା ଦ୍ୱାରା, କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ, 1956 (କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅଧିନିୟମ 1/1956) ର ଧାରା 617 ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି କେନ୍ଦ୍ରୀୟ, ରାଜ୍ୟ କିମ୍ବା ପ୍ରାଦେଶିକ ଅଧିନିୟମ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥାପିତ ନିଗମ କିମ୍ବା ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଶୋଷଣ ପାଇଁ କୌଣସି ଅଞ୍ଚଳକୁ ସଂରକ୍ଷିତ କରିପାରିବେ ।

ଅଧିନିୟମର ଧାରା 17-Aରେ ଏହିପରି କୁହେ :

" 17- A. ଆରକ୍ଷଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କ୍ଷେତ୍ରର ସଂରକ୍ଷଣ-(1) କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର, କୌଣସି ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ସଂରକ୍ଷଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ସହିତ ପରାମର୍ଶ କରିବା ପରେ, କୌଣସି ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଲାଇସେନ୍ସ କିମ୍ବା ଖଣି ଲିଜ ଅଧୀନରେ ପୂର୍ବରୁ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଇନଥିବା କୌଣସି ଅଞ୍ଚଳକୁ ସଂରକ୍ଷିତ ରଖିପାରିବେ ଏବଂ ଯଦି ଏହା କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦିଅନ୍ତି, ତେବେ ଏହା ସରକାରୀ ରାଜପତ୍ରରେ ଅଧିସୂଚନା ଦ୍ୱାରା ସେହି ଅଞ୍ଚଳର ସୀମା ଏବଂ ଖଣିଜ କିମ୍ବା ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିବ ଯେଉଁ କାରଣରୁ ସେହି ଅଞ୍ଚଳ ସଂରକ୍ଷିତ ରହିବ ।

(2) ରାଜ୍ୟ ସରକାର, କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ ସହିତ, କୌଣସି ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଲାଇସେନ୍ସ କିମ୍ବା ଖଣି ଲିଜ୍ ଅଧୀନରେ ପୂର୍ବରୁ ନଥିବା ଯେକୌଣସି ଅଞ୍ଚଳକୁ, ତାଙ୍କ ମାଲିକାନାରେ ଥିବା କିମ୍ବା କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ କିମ୍ବା ନିଗମ ମାଧ୍ୟମରେ ସମ୍ଭାବ୍ୟ କିମ୍ବା ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ସଂରକ୍ଷଣ କରିପାରିବେ ଏବଂ ଯେଉଁଠାରେ ସେ ଏହା କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦିଅନ୍ତି, ସେଠାକୁ ସରକାରୀ ରାଜପତ୍ରରେ

ଅଧିସୂଚନା ଦ୍ୱାରା, ଏପରି ଅଞ୍ଚଳର ସୀମା ଏବଂ ଖଣିଜ କିମ୍ବା ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିବେ ଯେଉଁ କାରଣରୁ ଏପରି ଅଞ୍ଚଳ ସଂରକ୍ଷଣ କରାଯିବ I

(3) ଯେଉଁଠାରେ ଉପଧାରା (2) ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି ରାଜ୍ୟ ସରକାର କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସମ୍ଭାବ୍ୟ କିମ୍ବା ଖନନ କାର୍ଯ୍ୟ ହାତକୁ ନିଅନ୍ତି, ଯେଉଁଥିରେ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ ଥାଏ, ସେ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସମୟ ସମୟରେ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଶୁଳ୍କ, ରାଜସ୍ୱ, ଭୂପୃଷ୍ଠ ଭଡ଼ା କିମ୍ବା ମୃତ ଭଡ଼ା, ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଯେଉଁ ହାରରେ ଦେୟ ହୋଇଥାନ୍ତା, ସେହି ହାରରେ ଦେବାକୁ ଦାୟୀ ରହିବେ, ଯଦି ଏପରି ସମ୍ଭାବ୍ୟ କିମ୍ବା ଖନନ କାର୍ଯ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଲାଇସେନ୍ସ କିମ୍ବା ଖଣି ଲିଜ ଅଧୀନରେ କରାଯାଇଥିଲା I

ଏହା ଏକ ସ୍ୱୀକୃତ ସ୍ଥିତି ଯେ ସେହି ତାରିଖ ପୂର୍ବରୁ କିମ୍ବା ପରେ 1992 ମସିହା ଜୁନ୍ 10 ତାରିଖରେ ସଂଶୋଧିତ ନିୟମ 8-C ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସରକାରଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇନଥିଲା I

ଧାରା 17A (2) ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ନିଜ ମାଲିକାନାରେ ଥିବା କିମ୍ବା କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କୌଣସି ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ କିମ୍ବା ନିଗମ ମାଧ୍ୟମରେ ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ପୂର୍ବରୁ ଖଣି ଲିଜ ଅଧୀନରେ ନ ଥିବା କୌଣସି ଅଞ୍ଚଳକୁ ସଂରକ୍ଷିତ ରଖିବାକୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ, କିନ୍ତୁ ଏହା କେବଳ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ ସହିତ କରାଯାଇପାରିବ I ଯେତେବେଳେ ଏହା ଏପରି କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦିଆଯାଇଥାଏ, ସରକାରୀ ରାଜପତ୍ରରେ ଅଧିସୂଚନା ଦ୍ୱାରା, ସେହି ଅଞ୍ଚଳର ସୀମା ଏବଂ ସେହି ଅଞ୍ଚଳ ସଂରକ୍ଷଣ କରିବାକୁ ଥିବା ଖଣିଜ କିମ୍ବା ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ I ନିୟମ 8-C, 10 ଜୁନ୍ 1992 ରେ ସଂଶୋଧିତ ହୋଇଥିବା ଅନୁଯାୟୀ, ସେଥିରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଗ୍ରାନାଇଟ୍ ଖନନ ପାଇଁ କୌଣସି ଲିଜ ଦିଆଯିବ ନାହିଁ ଏବଂ ଶୋଭାବର୍ଦ୍ଧକ କିମ୍ବା ସଜ୍ଜାତ୍ମକ ପଥର ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ କୌଣସି ପଥର କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ମଞ୍ଜୁର କରାଯିବ ନାହିଁ I ଏଥିରେ ଏହା ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ନିଜେ ଏହିପରି ଗ୍ରାନାଇଟ୍ କିମ୍ବା ପଥର ଖନନରେ ନିୟୋଜିତ ହୋଇପାରନ୍ତି କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ କମ୍ପାନୀ କିମ୍ବା ନିଗମକୁ ଖନନ କରିବା ପାଇଁ ଲିଜ୍ ପ୍ରଦାନ କିମ୍ବା ନବୀକରଣ କରିପାରିବେ I

ଅମୃତଲାଲ ନାଥୁଭାଇ ଶାହା ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ଭାରତୀୟ ସଂଘ ସରକାର ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ, [1977] 1 S.C.R. 372 ମାମଲାରେ ଏହି ଅଦାଲତ ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 17ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉପରେ ବିଚାର କରିଥିଲେ । ଏହା ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ସେଗୁଡ଼ିକ କେବଳ ସଂରକ୍ଷିତ ଅଞ୍ଚଳର ସୀମା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିଲା ଏବଂ ଯେହେତୁ ସେଗୁଡ଼ିକ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହାତକୁ ନିଆଯିବାକୁ ଥିବା ସମ୍ଭାବ୍ୟ କିମ୍ବା ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟ ସହିତ ଜଡିତ, ସେମାନେ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମ ଅନ୍ୟ କୌଣସି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସଂରକ୍ଷଣ ପାଇଁ ବିଚାର କିମ୍ବା ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିନଥିଲା । ଏହି ଯୁକ୍ତିକୁ ଏହି ଅଦାଲତ ଏହି ଶବ୍ଦରେ ପ୍ରତିହତ କରିଥିଲେ :

> " ତେବେ ଏହି ତର୍କ ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ କାରଣ ଧାରା 17ର ଉପରୋକ୍ତ ଉପ-ଧାରା ଅନ୍ୟ କାହାକୁ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଲାଇସେନ୍ସ କିମ୍ବା ଖଣି ଲିଜ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ମନା କରିବାର ଅଧିକାର ସମଗ୍ର କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ନାହିଁ, ଏବଂ ନିଜ ପାଇଁ କୌଣସି ଅଞ୍ଚଳ ସଂରକ୍ଷିତ ରଖିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଅଧିକାର ସହିତ କାରବାର କରେ ନାହିଁ । ଯେପରି କୁହାଯାଇଛି, *ସଂରକ୍ଷଣ ଆଦେଶ ଦେବାର ଅଧିକାର ଏହି ତଥ୍ୟରୁ ନିଶ୍ଚିତ ହୁଏ ଯେ ରାଜ୍ୟ ହେଉଛି ନିଜ ଅଞ୍ଚଳ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଖଣି ଏବଂ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ଯାହା ତାଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ ତାହାର ମାଲିକ ଅଟେ ।*" (ଗୁରୁତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି) ।

ତେଣୁ, ଉତ୍ତରଦାତା ରାଜ୍ୟର ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଶ୍ରୀ ସାଙ୍ଘି ଏହି ଦାବି କରିବା ଯଥାର୍ଥ ଥିଲା ଯେ ନିୟମ 8-C, ସଂଶୋଧିତ ଭାବରେ, କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ଏହି ନିୟମ ପ୍ରଣୟନ କରିବାକୁ ବାରଣ କରିନଥିଲା ଯେ ଉକ୍ତ ଗ୍ରାନାଇଟ୍ ଏବଂ ପଥର ଖନନ ପାଇଁ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଲିଜ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ନାହିଁ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ନିଜେ ଏହିପରି ଖନନରେ ନିୟୋଜିତ ହୋଇପାରିବେ । ଉକ୍ତ ଗ୍ରାନାଇଟ୍ ଏବଂ ପଥରର ମାଲିକ ଭାବରେ, ରାଜ୍ୟ ସରକାର କାହାକୁ ଏହାକୁ ଖନନ କରିବା ପାଇଁ ଲିଜ ଦେବାକୁ ମନା କରିପାରିବେ ଏବଂ ଏହିପରି ଖଣି ଖନନ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିୟୋଜିତ ହୋଇପାରନ୍ତି ।

ପ୍ରକୃତ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଆଗକୁ ଯାଇ ଏହା କହିବାର ଅଧିକାର ରଖିଛନ୍ତି କି ଯେ ଉକ୍ତ ଗ୍ରାନାଇଟ୍ ଏବଂ ପଥର ଖନନ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ କମ୍ପାନୀ କିମ୍ବା ନିଗମକୁ ଲିଜ୍ ପ୍ରଦାନ କିମ୍ବା ନବୀକରଣ କରିବାକୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ହେବେ । ଶ୍ରୀ ସାଙ୍ଘି ଯୁକ୍ତି କରିଥିଲେ ଯେ ସଂଶୋଧିତ

ନିୟମ 8-C ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରାଜ୍ୟ ସରକାର କିମ୍ବା ଏହାର କମ୍ପାନୀ କିମ୍ବା ନିଗମ ସପକ୍ଷରେ ଏହିପରି ଗ୍ରାନାଇଟ୍ ଏବଂ ପଥର ସଂରକ୍ଷଣ କରିବାକୁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନଥିଲା, ବରଂ ଏହାକୁ ସଂରକ୍ଷଣ କରିବା ପାଇଁ ଥିଲା ତେଣୁ, ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଧାରା 17-A (2) ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡିକ ଅନୁଯାୟୀ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ ନେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ନୁହଁନ୍ତି । ଆମେ ସହମତ ହୋଇପାରିବା ନାହିଁ । ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ, ସଂଶୋଧିତ ନିୟମ 8-C, ଉକ୍ତ ଗ୍ରାନାଇଟ୍ ଏବଂ ପଥର ଖନନକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ଏବଂ ନିଗମ ପାଇଁ ସଂରକ୍ଷିତ ରଖିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ । ଯେଉଁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ କମ୍ପାନୀ ଏବଂ ନିଗମଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ସଂରକ୍ଷଣ ରହିଛି, ତାହା ଧାରା 17-A(2) ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡିକ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଛି, କାରଣ ଏପରି ସଂରକ୍ଷଣ ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ତାହା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇନାହିଁ ।

ନିୟମ 38 ଅନୁଯାୟୀ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ, ସରକାର କିମ୍ବା କେନ୍ଦ୍ର କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ନିଗମ କିମ୍ବା କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ଶୋଷଣ ପାଇଁ ଯେକୌଣସି ଅଞ୍ଚଳ ସଂରକ୍ଷଣ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯିବ । ନିୟମ 38ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ, ଯେତେଦୂର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେଗୁଡ଼ିକ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ସହ ଜଡ଼ିତ, ସେତେଦୂର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବ୍ୟତିକ୍ରମଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ, କିନ୍ତୁ ଯେତେଦୂର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେଗୁଡ଼ିକ କେନ୍ଦ୍ର କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ କମ୍ପାନୀ କିମ୍ବା ନିଗମଗୁଡ଼ିକ ସହ ଜଡ଼ିତ, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଧାରା 17-A (2) ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ଯୋଡ଼ି ପଢ଼ିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ, ରାଜ୍ୟ ସରକାର, ସରକାରୀ ରାଜପତ୍ରରେ ଅଧିସୂଚନା ଦ୍ୱାରା, କେନ୍ଦ୍ର କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ କିମ୍ବା ନିଗମ ଦ୍ୱାରା ଶୋଷଣ ପାଇଁ କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ର ସଂରକ୍ଷଣ କରିପାରିବେ, ଯଦି ଏହା କରିବା ପାଇଁ ଧାରା 17-A(2) ଅନୁଯାୟୀ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ ହାସଲ କରିଛି ।

ସେହି ନିୟମ 8-Cରେ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନର ଆଂଶିକ ଅନୁମତି ରହିଛି, ଯାହା 1992 ମସିହା ଜୁନ୍ 10 ତାରିଖରେ G.O.M. ସଂଖ୍ୟା 214 ଦ୍ୱାରା ସଂଶୋଧିତ ହୋଇଛି, ଏହାକୁ ମନ୍ଦ ଆଇନ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଯେଉଁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ଗ୍ରାନାଇଟ୍ ଏବଂ ପଥର ଖନନ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ଏବଂ ନିଗମ ସପକ୍ଷରେ ଲିଜ୍ ପ୍ରଦାନ କିମ୍ବା ନବୀକରଣ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଇଥାଏ, ଏବଂ ସେହି ନିୟମ 38କୁ ଧାରା 17-A(2) ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡିକ ଅଧୀନରେ ପଢିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଏଠାରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ସମ୍ପର୍କରେ କୌଣସି ଆଦେଶ ରହିବ ନାହିଁ ।

ଏ. ଜି.   ଆବେଦନକୁ ସମାଧାନ କରାଗଲା ।

<u>ଅସ୍ୱୀକରଣ</u>

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମା ରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର :

ସୁମିତ୍ରା ସାହୁ ,ଅନୁବାଦିକା,

ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।